

Nu echt alle touwtjes in handen

Gevierd acteur Jacob Derwig maakt zijn regiedebuut. Met 'Kat op een heet zinken dak' van Tennessee Williams, een meedogenloos familiedrama met kenmerken van een soap. 'Er is continu iets wat een beslissing vraagt.'

INTERVIEW

Hanny Alkema

Ja, zenuwachtig ben ik wel. Als acteur heb ik inmiddels een enorm zelfvertrouwen opgebouwd, maar regisseren is toch echt een nieuwe stap. Het is gewoon een ander vak.'

Jacob Derwig (1969) is een gevierd acteur, heeft ongeveer alle prijzen gewonnen die je bij toneel en film kan winnen, is nog lang niet uitgekeken op het vak, maar had al jarenlang de ambitie ook zelf te gaan regisseren. Met 'Kat op een heet zinken dak' van Tennessee Williams maakt hij nu zijn regiedebuut.

"Bij Toneelgroep Amsterdam, zeg ik er dan altijd bij. Het voelt anders raar. Per slot van rekening heb ik met 't Barre Land als collectief zóveel voorstellingen gemaakt. Dat zelf willen maken, was zelfs de reden waarom ik destijds, in 1990, met een paar geestverwanten 't Barre Land begonnen ben. Het verantwoordelijk zijn voor meer dan alleen je eigen rol. Natuurlijk is het wat anders als je in je eentje aan het roer staat. Daar is TA-2 (platform van Toneelgroep Amsterdam voor de ontwikkeling van regietalent, red.) voor bedoeld: te ervaren wat het is om binnen zo'n bedrijf te functioneren.

"Wat er zo leuk aan is, is dat ik me nu overal, met iedereen en alles, mag bemoeien. Met het licht, het decor, geluid, de kostuums. Continu beweging, altijd iets wat om een beslissing vraagt. En je moet snel reageren, want iedereen moet weer verder kunnen. Dat is vermoeiend, maar vooral ook heel opwindend. Ik denk dat, als je dit vaker doet, je daar veel rustiger onder wordt."

Jacob Derwig heeft 'Kat op een heet

zinken dak' zelf vertaald, samen met zijn vrouw, actrice/scenariste Kim van Kooten: "Dat was heel bijzonder voor ons. Wij hadden nooit eerder iets samen gedaan. Zij heeft het eerste bedrijf vertaald, ik het tweede en derde. We lazen elkaar dan voor. Ook om het op elkaar af te stemmen. We hebben hetzelfde gevoel voor taal en humor, maar Kim gaat iets vrijer om met taal. Ik ben trouwer aan de tekst, maar dat lossere brengt je wel op ideeën.

"Ik ben eerst gevallen voor de dialogen, voor de complexe karakters. Dan verdiep je je erin en zie je wat voor geheimen eronder liggen, hoe de communicatie verloopt. Het stuk is heel erg 1955. Het vroeg om bewerking en daarin leg je al accenten, waar je als regisseur mee aan de slag kan. In de loop van het proces is de liefde niet geluwd. Wat ik bijzonder vind.

"Het boeiende van het stuk is dat het alle kenmerken van een soap heeft, maar dat Tennessee Williams die heeft gebruikt voor een psychologisch meedogenloos familiedrama over in wezen heel eenzame mensen die, na jaren van zwijgen en halve leugens, op deze ene avond elkaar onverbloemd de waarheid vertellen. Dat explosieve, vanuit een wanhopig verlangen naar echte genegenheid, dat wil ik het publiek het liefst laten voelen. De in alcohol bevroren pijn van zoon Brick tegenover de extreme levensdrift van de terminaal zieke Big Daddy of van zijn naar een kind hunkerende vrouw Maggie.

"De handeling heb ik toegespitst op de zes volwassen familieleden, maar de regieaanwijzingen gehand-

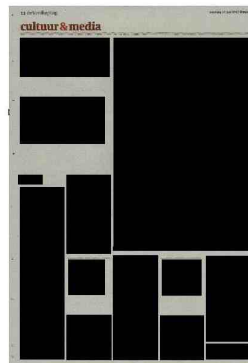
haafd en vertaald. Sommige spelers vonden dat niet prettig, eerder belemmerend. Zelf vind ik, als je de bedoelingen van de schrijver kent, dat dit helpt in dynamiek en frasering. Zo'n regieaanwijzing staat er niet

voor niks. Óf je wilt radicaal zijn, óf je wilt dat stuk doen. Ik heb wel naar extremen in de personages gezocht. Williams is zo hyperrealistisch, dat je gedwongen wordt daar iets tegenover te stellen. En dat zit 'm niet in een dik, vet lijf voor Big Mama, zoals Williams voorschrijft.

"Het stuk is intiem, leent zich niet zo voor de grote zaal. Denk ik. Eigenlijk zijn de eerste twee bedrijven twee grote scènes à deux: van Maggie en Brick, en van Big Daddy en Brick. Als iets intiems wel in de grote zaal wordt gebracht, zie je regisseurs de laatste tijd steeds vaker naar video uitwijken. Om met close-ups iets dichterbij te halen. Ik heb liever het publiek er bovenop. Overigens heb ik hier wel een klein beetje video ingestopt. Om een bepaalde passage dramatisch extremer te maken, aan te geven dat Brick niet zomaar een drinker is, maar een junk, iemand die rock bottom zit.

"Over alles wat te zeggen hebben is nu, vrij kort voor de première, ook heel comfortabel. Na zeven zware montagedagen kan ik rustig tegen mijn mensen zeggen dat we drie dagen niet repeteren. Met spelers als Karina Smulders, Gijs Scholten van Aschat, Barry Atsma, Marieke Hee-

bink, Wendell Jaspers en Leon Voorberg – een absolute droomcast – kun je je dat permitteren. In een gemiddeld seizoen krijgen we weinig gelegenheid ons op te laden. Het gezelschap heeft grote ambities, ook inter-

nationaal, en dan is er niet altijd voldoende aandacht voor een gezond evenwicht tussen werk en vrije tijd.

"We spelen heel veel voorstellingen. Plus al die reizen naar het buitenland. Straks in november bijvoorbeeld met 'Opening Night' naar Seoul. Ik snap wel waarom Fedja (van

Huêt, red.) volgend jaar weggaat, of liever, besloten heeft alleen nog reprises te spelen. Hij heeft een kind van anderhalf. Dan is het zwaar. Onze kinderen zijn nu acht en vier. Soms krijgen we even het gevoel dat we de regie over ons eigen leven een beetje terugkrijgen, maar de tropen-jaren zijn nog niet helemaal voorbij.

"Hoe het verder gaat met regisseren, weet ik nog niet. Eerst de première en dan zien we verder. Ik blijf in elk geval spelen. Bij Toneelgroep Amsterdam, als dé plek waar ik me als acteur nog steeds kan ontwikkelen. En soms even terug naar mijn oude stek 't Barre Land, wat altijd weer een feest is. Afgelopen seizoen nog in 'Langs de grote weg' van Tsjechov en 'Hoofd zonder wereld' van Canetti.

"Komend seizoen wordt ook veel spelen. Veel reprises, ook in verband met het 25-jarig jubileum, en één nieuwe rol: in Ingmar Bergmans 'Na de repetitie' speel ik de regisseur. Ja, dat is wel toevallig."

'Kat op een heet zinken dak'. TA-2, Toneelgroep Amsterdam en Toneelschuur Producties. Toneelschuur Haarlem t/m 30-6. Inl: www.tga.nl of www.toneelschuur.nl

'Het is leuk om me met alles te bemoeien. Licht, decor, geluid, kostuums. Vermoeiend, maar heel opwindend'

'Hoe het verder gaat met regisseren, weet ik nog niet. Eerst de première en dan zien we verder. Ik blijf in elk geval spelen'

Jacob Derwig: 'Over alles wat te zeggen hebben, is vlak voor de première heel comfortabel'.

FOTO WERRY CRONE